

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

Factors Affecting the Effectiveness of School Under Chonburi
Primary Educational Service Area Office 3

ตุลยา พงษ์ทอง¹ ภคณัฐ จันทนวรานนท์ สมพงษ์ธรรม²

Tulaya Pongtong, Pakkanat Chanthanavarantont Sompongtham

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นของปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การของโรงเรียน 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลของโรงเรียน 5) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ 6) เพื่อตรวจสอบสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน ที่สร้างจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การวิจัยระยะที่ 1 ผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 317 คน และระยะที่ 3 ข้าราชการครูจำนวน 6 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) กรอบแนวคิดแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน และตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน มีความครอบคลุม สอดคล้อง และสามารถนำมาใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในบริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้ 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

Received: 2023-06-22 Revised: 2023-07-20 Accepted: 2023-07-21

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา Faculty of Education Burapha University.

Corresponding Author e-mail: mosaic.lcbangphra@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา Faculty of Education Burapha University. e-mail: pakkanat.so@buu.ac.th

4) ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 5) สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีดังนี้

$$\hat{Z} = .26 (Z_{3.2}) + .13 (Z_{2.5}) + .17 (Z_{2.3}) + .16 (Z_{3.3}) + .14 (Z_{3.1}) + .12 (Z_{2.4})$$

6) ผลจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึกสอดคล้องกับสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในการวิจัยระยะที่ 2

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล; โรงเรียน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

Abstract

This research aims 1) to study the conceptual framework of the factors of administrator competencies , the factors of academic administration, and the factors of organizational climate that affecting the effectiveness of school under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 2) to study level of school effectiveness of school under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 3) to study the factors of administrator competencies , the factors of academic administration, and the factors of organizational climate that affecting the effectiveness of school 4) to study relationship between administrator competencies, academic administration, and organizational climate to school effectiveness 5) to construct predictive equation of school effectiveness; and 6) to verify the predictive equation of school effectiveness by conducting a mixed methods research using both interview and questionnaire. The sample using in this research are phase 1 Department director, Education supervisor and School principal 5 people phase 2 teachers under Chonburi primary educational service area office 3 317 people phase 3 teachers from the school under Chonburi primary educational service area office 3 6 people. The results were as follow, 1) The conceptual framework of the three variables and factors of school effectiveness are able to be used to study the effectiveness of school under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 2) Effectiveness of schools were found at high level. 3) Factors of administrator competencies, academic administration, and organizational climate were found at high level. 4) 3 Factors were positively correlated with school effectiveness at the significant level of 0.01 5) The predictive equation of factors affecting school effectiveness of school was found as follow

$$\hat{Z} = .26 (Z_{3.2}) + .13 (Z_{2.5}) + .17 (Z_{2.3}) + .16 (Z_{3.3}) + .14 (Z_{3.1}) + .12 (Z_{2.4})$$

6) Results from site visit and in-depth interview were consistent with the predictive equation obtained from the data analysis from the questionnaire done in second phase.

Keywords: Factors Affecting the Effectiveness; School; Chonburi Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ (Introduction)

การศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยพัฒนาตัวบุคคลและประเทศ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่คนในสังคมยุคปัจจุบันให้ความสนใจและให้ความสำคัญ โดยการวัดคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่มักประเมินจากการวัดผลการดำเนินงานของโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน การพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนจึงมักมุ่งเน้นพัฒนารากฐานของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้นำสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือชุมชน (Duan et al., 2018)

การทำให้เกิดประสิทธิผลได้นั้นเป็นสิ่งที่หน่วยงาน องค์กร หรือบุคคล ต่างมีความต้องการที่จะบรรลุถึงอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การจะไปให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้นั้น จะต้องมีการพิจารณาความเป็นไปได้ของเป้าหมาย เกณฑ์ที่จะใช้ในการวัดและวัดโดยใคร ซึ่งที่ผ่านมามีนักวิชาการหลายท่านที่พยายามจะหาเกณฑ์การวัดประสิทธิผลขององค์กรหรือสถานศึกษา แต่ก็ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าเกณฑ์การประเมินของใครดีกว่ากัน อีกทั้งเกณฑ์การวัดประสิทธิผลควรสอดคล้องกับทฤษฎีที่เหมาะสม โดยส่วนใหญ่การวัดประสิทธิผลโรงเรียนมักจะวัดที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งหากมองในความเป็นจริงแล้ว ควรจะมีการวัดองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น ทักษะของผู้เรียนที่มีต่อโรงเรียน คุณภาพการทำงานของครู ความพึงพอใจของนักเรียน ครู หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นต้น ซึ่งข้อจำกัดของการวัดประสิทธิผลของโรงเรียน คือการที่ไม่สามารถวัดประสิทธิผลได้โดยตรง อย่างเป็นรูปธรรม (จินตนา พุฒนาและคณะ, 2563) การจะวัดประสิทธิผลของโรงเรียนจึงต้องอาศัยการนำทฤษฎีที่เหมาะสม มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในพื้นที่

สภาพปัญหาด้านประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จากรายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดจำนวน 81 โรงเรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของเขตพื้นที่การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และระดับเขตพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 นอกจากนี้ การบริหารงานด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยังไม่บรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดเกี่ยวกับทักษะด้าน Digital Literacy ในการเรียนรู้ด้านความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ และด้านการจัดการเรียนรู้ในลักษณะ STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่พัฒนาตนเองผ่านระบบ Digital Technology (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชลบุรี เขต 3, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ บุหงาเกษมสุข (2563, 16 ตุลาคม) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับการวางแผนการศึกษาน้อย ทำให้แผนปฏิบัติการและแผนกลยุทธ์ไม่สอดคล้องกับนโยบาย ขาดความเชื่อมโยงในการวางแผนการดำเนินงาน บุคลากรทางการศึกษาผู้รับหน้าที่นำแผนปฏิบัติการไปลงมือทำไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และสอดคล้องกับ ศรีวิน ธรรมรังรอง (2563, 16 ตุลาคม) ซึ่งระบุว่า ผู้บริหารยังขาดทักษะการบริหารจัดการในด้านการนำนโยบายหรือแผนปฏิบัติลงไปปฏิบัติจริง มอบหมายงานให้บุคลากรทางการศึกษาอายุน้อย ขาดประสบการณ์ และไม่ได้รับการพัฒนาทักษะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีแนวโน้มต่ำลง และผลการประเมินที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัดนั้น เป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องได้รับการพัฒนาและหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน ตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ 21

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อนำผลข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พัฒนาสมรรถนะการบริหารงานโรงเรียนให้มีคุณภาพทั้งการบริหาร การจัดการศึกษา รวมถึงคุณภาพผู้เรียน และนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นของปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การของโรงเรียน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ กับประสิทธิภาพของโรงเรียน
5. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียนจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ
6. เพื่อตรวจสอบสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียน ที่สร้างจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการทำวิจัยดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

2. ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สามารถพยากรณ์ได้

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูของกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 81 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,798 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 81 โรงเรียน ตามตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 317 คน จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของตัวแปรที่นำมาศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศน์ และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ทั้งสิ้น 5 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (Site visit) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยใช้ผลการสำรวจประสิทธิผลโรงเรียนที่มีผลการสำรวจระดับสูง จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีผลการสำรวจระดับต่ำ 1 โรงเรียน ซึ่งได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยภายใต้ขอบข่ายของการวิจัยคือปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชลบุรี เขต 3 จำนวน 4 ตอน แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert ซึ่งการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟามีค่าเท่ากับ 0.97 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ และใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามตามจำนวน กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูล มาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบ สมมติฐาน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนและ ประสิทธิภาพของโรงเรียน คือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน 3) วิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเลือกสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสรุปได้ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นของปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัย ด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จากผลการวิจัยสรุปได้ 3 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน จากผลการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการ สันทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรศึกษาให้ครอบคลุม 4 หัวข้อ ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร 2) งานวิชาการและประสิทธิผลของผู้เรียน 3) การมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน และ 4) บรรยากาศของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิยังเสนอแนะแนวทางการศึกษาประสิทธิผลของ โรงเรียนโดยให้ศึกษาประสิทธิผลให้ครอบคลุมทั้งผู้บริหาร ผู้เรียน ครูและบุคลากร รวมทั้งโครงสร้าง การบริหารองค์การ ประเด็นที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาควรครอบคลุมการบริหารงาน ทั้ง 4 ฝ่าย ประเด็นที่ 3 ความสอดคล้องของตัวแปรที่ต้องการศึกษากับบริบทการจัดการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มให้ ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าตัวแปรที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากการศึกษา หลักการ แนวคิด และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นตัวแปรที่มีความน่าสนใจ และสามารถนำมาใช้ในการศึกษาประสิทธิผล และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ได้

ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ถึงข้อที่ 5 สรุปผลได้ดังนี้

- 1) ผลการศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านความคาดหวังต่อผู้เรียนที่สูง
- 2) ผลการศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก
- 3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การกับประสิทธิภาพของโรงเรียน พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
- 4) การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียนจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ พบว่า สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย 6 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ($X_{3.2}$), ด้านการวัดและประเมินผล ($X_{2.5}$), ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($X_{2.3}$), ด้านโครงสร้างองค์การ ($X_{3.3}$), ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ($X_{3.1}$), ด้านการนิเทศการศึกษา ($X_{2.4}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัวแปร กับตัวแปรประสิทธิภาพของโรงเรียนมีค่าเท่ากับ 0.92 ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพยากรณ์เท่ากับ 0.19 และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์รวมทั้งค่าคงที่ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถพยากรณ์ทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้ร้อยละ 85 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = b + .20 (X_{3.2}) + .11 (X_{2.5}) + .14 (X_{2.3}) + .13 (X_{3.3}) + .13 (X_{3.1}) + .10 (X_{2.4})$$

$$\hat{Z} = .26 (Z_{3.2}) + .13 (Z_{2.5}) + .17 (Z_{2.3}) + .16 (Z_{3.3}) + .14 (Z_{3.1}) + .12 (Z_{2.4})$$

ระยะที่ 3 ตรวจสอบสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่สร้างจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ จากการตรวจเยี่ยมพื้นที่และสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผลการสัมภาษณ์สอดคล้องกับสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียนซึ่งได้จากการออกแบบสอบถามในการวิจัยระยะที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. จากการศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพโรงเรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนนั้นยังไม่มีรูปแบบของตัวแปรการศึกษาที่ชัดเจน เนื่องจากบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพโรงเรียนในปัจจุบันแนวคิดของนักวิชาการเพื่อนำข้อมูลตัวแปรที่ได้เข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้น และเมื่อนำ

ตัวแปรได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จากการวิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการจะศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนนั้นไม่ควรมุ่งศึกษาแต่ด้านผลสัมฤทธิ์ แต่ควรศึกษาให้ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารงานของผู้บริหารด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเพื่อให้ได้ผลการประเมินประสิทธิภาพที่ครอบคลุม และสามารถใช้ได้กับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 นั้น ควรศึกษาให้ครอบคลุมการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย แม้จะไม่ได้นำเอาหลักการบริหารงาน 4 ฝ่ายมาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา แต่ตัวแปรที่ผู้วิจัยทำการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์มานั้น ครอบคลุมการบริหารงานโรงเรียน และเมื่อพิจารณาจากบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียน และกรอบแนวคิดเบื้องต้นที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นที่แปลกใหม่ และน่าสนใจ ตัวแปรที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นตัวแปรที่ผ่านการสังเคราะห์ขึ้นใหม่ เจาะลึก ตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา ครอบคลุมประเด็นตามที่ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเห็นว่าสำคัญและควรทำการศึกษาในบริบทการจัดการศึกษาในพื้นที่ ดังนั้นจากการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้น ตัวแปรที่นำมาศึกษามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2. จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านความคาดหวังต่อผู้เรียนที่สูง ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามจากโรงเรียนในพื้นที่ทั้งหมด 81 โรงเรียน และจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึกในโรงเรียนที่มีผลการสำรวจประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงและระดับต่ำ พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสามารถในการดูแลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จทั้งด้านทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และด้านวิชาการได้สอดคล้องตามศักยภาพของผู้เรียน ครูมุ่งเน้นการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนและหลักสูตร แต่ในขณะเดียวกันก็มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนและเขตอุตสาหกรรม ทำให้มีหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ให้ความสนใจและต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ อีกทั้งโรงเรียนยังมีระบบที่สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เปิดกว้างและยอมรับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงานภายนอก สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้นครูและผู้บริหารยังเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ

แนวทางในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียนที่ชัดเจน สนับสนุนช่วยเหลือผู้เรียนในเชิงรุกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เสริมสร้างความมั่นใจให้ผู้เรียนมีความกล้าที่จะตั้งเป้าหมายและคาดหวังความสำเร็จที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนางลักษณ์ เรือนทอง (2550) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลโดยมีองค์ประกอบสำคัญ 8 องค์ประกอบ คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การมีวิสัยทัศน์และมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เน้นการเรียนการสอน การเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ และมีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง

3. จากผลการศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการเรียนการสอน ที่มีความสามารถในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติและพัฒนา จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ และสามารถทำหน้าที่ให้คำแนะนำและประเมินการปฏิบัติงานของครูทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลตามที่ได้วางแผนไว้ เมื่อผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานภายใต้ความท้าทายและความเป็นไปได้ มีความสามารถในการบริหารประสิทธิผลส่วนบุคคล ซึ่งสมรรถนะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยส่งเสริมและพัฒนาทั้งศักยภาพของตัวผู้บริหารเองและครูผู้ปฏิบัติงานด้วย ภาวะผู้นำในการจัดการถือเป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Nomnian & Arphattananon (2018) สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การคิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม ภาวะผู้นำในการจัดการ ภาวะผู้นำในการเรียนการสอน ความเป็นเลิศส่วนบุคคล และการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.2 ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถผลิตผู้เรียนที่มีประสิทธิผล หากผู้บริหารสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพด้านคุณภาพการจัดการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียนจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาที่เด่นชัด ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศศิธร ปรุกระโทก (2560) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานว่าเป็นแนวทางหรือเครื่องชี้แนะเพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมาย ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใช้หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงบุคลากรในองค์กร ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่สำคัญในการบริหาร เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร

3.3 ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากองค์ประกอบและคุณภาพของสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานนั้นมีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคลากร รวมถึงส่งผลต่อพฤติกรรม ทักษะของผู้ปฏิบัติงาน และส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การด้วย บรรยากาศองค์การนั้นไม่เพียงแต่บรรยากาศในการปฏิบัติงานของ

บุคลากรเท่านั้นแต่ยังหมายถึงการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุข และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้เรียนได้

4. จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ กับประสิทธิภาพของโรงเรียน พบว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และมีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีความสามารถในการปฏิบัติตัวให้เหมาะสมกับบทบาทของตนเอง มีภาวะผู้นำ มุ่งเน้นความเป็นเลิศส่วนบุคคล และสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรือนเพชร เต็กลี และจรัส อติวิทยากรณ์ (2561) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การบริหารงานวิชาการคืองานหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารที่ให้ความสำคัญ และมีความสามารถในการบริหารจัดการงานวิชาการได้เป็นอย่างดี ปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการอยู่เสมอ ย่อมส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Osman (2012) เรื่องบรรยากาศโรงเรียนกุญแจสำคัญสู่ความเป็นเลิศ พบว่าบรรยากาศโรงเรียนส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพโรงเรียน และมีอิทธิพลต่อทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน

5. จากผลการสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียนจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ โดยสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย 6 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ($X_{3.2}$), ด้านการวัดและประเมินผล ($X_{2.5}$), ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($X_{2.3}$), ด้านโครงสร้างองค์การ ($X_{3.3}$), ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ($X_{3.1}$), ด้านการนิเทศการศึกษา ($X_{2.4}$) ตัวแปรดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้ร้อยละ 85 เมื่อตัวแปรเหล่านี้มีค่าสูงขึ้นจะทำให้ตัวแปรประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยมีประเด็นจะอภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้

5.1 ลำดับที่ 1 คือ ตัวแปรด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมากกว่าตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้น จึงเป็นเครื่องยืนยันว่าขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นอันดับแรก ที่ผลการพยากรณ์เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจดีในการปฏิบัติงาน ย่อมส่งผลให้เกิดความตั้งใจและทุ่มเทในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งเมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีให้แก่บุคลากร ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานทำให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ และส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลที่สูงขึ้นตามไปด้วย

5.2 ลำดับที่ 2 คือ ตัวแปรด้านการวัดและประเมินผล อาจเป็นเพราะว่าการที่โรงเรียนมีการทำความเข้าใจกับผู้เรียนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และมีการกำกับดูแลการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการจัดระบบจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบและอ้างอิงผลการประเมินได้ ทำให้สามารถประเมินประสิทธิผลของผู้เรียนได้อย่างแม่นยำ รวมทั้งยังช่วยให้การปฏิบัติงานของครูผู้สอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

5.3 ลำดับที่ 3 คือ ตัวแปรด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสำหรับผู้เรียนและครู เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และยังสนับสนุนให้มีการใช้แหล่งทรัพยากรที่จัดไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.4 ลำดับที่ 4 คือ ตัวแปรด้านโครงสร้างองค์การ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีรูปแบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการแบ่งโครงสร้างการทำงานที่ช่วยลดความซับซ้อนในการปฏิบัติงาน สายบังคับบัญชาชัดเจนทำให้ไม่เกิดความสับสนเมื่อต้องปฏิบัติงาน ผู้บริหารยังไว้วางใจและมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตามขอบข่ายที่เหมาะสมเพื่อให้ปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้การสื่อสารกันภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างคล่องตัว ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลที่สูงขึ้น

5.5 ลำดับที่ 5 คือ ตัวแปรด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อาจเป็นเพราะว่าความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในองค์การย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งหวังความสำเร็จในเป้าหมายเดียวกัน ช่วยดูแลกันและกันและปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนและโรงเรียนเป็นสำคัญ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนแต่ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมและเป้าหมายของสถานศึกษา อีกทั้งบุคลากรยังเห็นความสำเร็จของผู้เรียนหรือของโรงเรียนนั้นเป็นความสำเร็จที่เกิดจากการทำงานร่วมกันเป็นทีม ไม่ใช่เป็นเพียงความสำเร็จของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

5.6 ลำดับที่ 6 คือ ตัวแปรด้านการนิเทศการศึกษา อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศการศึกษาก็คือเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความสามารถและทักษะของบุคลากรในสถานศึกษา โดยการที่ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการศึกษา จัดหาเอกสารหรือแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิชาการให้ครูได้พัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการทำงาน อีกทั้งการที่ผู้บริหารยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจครูในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนและมุ่งแก้ไขปัญหาคือพบในระหว่างการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นและยังเป็นการช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิผลที่สูงขึ้นด้วย อีกทั้งผู้บริหารยังจัดให้มีการประชุมบุคลากรเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของบุคลากรและผู้บริหารรวมถึงผู้นิเทศการศึกษาด้วย

6. จากผลการตรวจสอบสมการณียาการณืประสิทธิผลของโรงเรียน ที่สร้างจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ โดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่และสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผลการสัมภาษณ์สอดคล้องกับสมการพยากรณ์ประสิทธิผลซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามในการวิจัยระยะที่ 2 โดยสามารถอภิปรายผลการตรวจสอบสมการณียาการณืได้ ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนจากสมการพยากรณ์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความคิดเห็นว่าการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ รวมถึงขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานย่อมส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพส่งผลต่อประสิทธิผลที่เพิ่มสูงขึ้น ตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 2 อย่างด้านการวัดและประเมินผลยังเป็นสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล็งเห็นว่ามีมีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553) พบว่าการที่ผู้บริหารช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการสร้างแบบทดสอบการวัดและประเมินผล จะช่วยให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้มีประสิทธิภาพและทำให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนต่อไป สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ก็ถือเป็นส่วนสำคัญที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัชพิมพ์ สืบเสนาะ (2561) พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (Site visit) จากสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีค่าคะแนนประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด จากการสัมภาษณ์และการตรวจเยี่ยมพื้นที่พบว่าโครงสร้างการบริหารองค์การที่ชัดเจนมีการกำหนดสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว และช่วยลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น และส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐศักดิ์ ศิริสมบุญเวช (2561) พบว่าปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือการที่ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจนและวางแผนโครงสร้างการบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายและพันธกิจอย่างชัดเจน ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สภาพแวดล้อมในการทำงานมีผลต่อการปฏิบัติงาน การสร้างการมีส่วนร่วม สนับสนุนให้บุคลากรกำหนดเป้าหมายในการทำงานไปในทิศทางเดียวกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกัน จะช่วยสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้น จากสมการพยากรณ์ตัวแปรสุดท้าย ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยจากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีค่าคะแนนระดับประสิทธิผลสูงที่สุดและต่ำที่สุด พบว่ากระบวนการที่จะกระตุ้นให้บุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องคือการนิเทศการศึกษา และยังถือเป็นกระบวนการช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาประสิทธิผลสูงสุดในการจัดการเรียนการสอนด้วย กล่าวคือผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการประเมินและพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมผ่านการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของดารุณี บุตรพรม (2559) พบว่าบทบาทการนิเทศของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ทั้งนี้ เนื่องจากการผู้บริหารมีบทบาทการนิเทศที่ดี ก็จะทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ส่งผลให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

จากสมการพยากรณ์พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนถึงร้อยละ 85 ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญและพิจารณาในการพัฒนาปัจจัยเหล่านี้ให้มากยิ่งขึ้น สำหรับการวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรให้บุคลากรได้มีอิสระในการปฏิบัติงาน และสามารถแสดงศักยภาพ ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ได้อย่างเต็มที่

1.2 ด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารควรมีการแจ้งให้ครูและนักเรียนได้ทราบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล กำกับ ติดตามการวัดและประเมินผลตามแนวทางของหลักสูตร รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพสูง

1.3 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและกระตุ้นให้ทั้งบุคลากรและนักเรียนให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

1.4 ด้านโครงสร้างองค์การ ผู้บริหารควรมีการจัดแบ่งโครงสร้างการบริหารงาน และสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน พร้อมทั้งกระจายอำนาจการตัดสินใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว

1.5 ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรภายในโรงเรียนให้มีการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของโรงเรียนมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และร่วมกันทำงานเป็นทีมโดยมีเป้าหมายในการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการศึกษา เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศการสอนของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาการประเมินประสิทธิภาพโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรค ของบุคลากรในแต่ละโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้มาบูรณาการ และพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนโดยลงรายละเอียดในแต่ละด้านตามบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยอาจเพิ่มการศึกษาในแง่ของการศึกษาเชิงคุณภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเพิ่มเติม ได้แก่ ด้านสมรรถนะครู ด้านผู้เรียน และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

2.4 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารงานของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มเติมในภาพรวมหรือแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- จินตนา พุฒินาและคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 8(1), 215–229.
- ณัชพิมพ์ สืบเสนาะ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐศักดิ์ ศิริสมบุญเวช. (2561). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดารุณี บุตรพรม. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอธัญบุรี. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์* (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เรือนเพชร เต็กี และจรัส อติวิทยากรณ์. (2561). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย”*, 2561(4), 1-7.
- ศศิธร ปุฏะโกก. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรีวิน ธรรมรังรอง. (2563, 16 ตุลาคม). ศึกษาวิเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 [บทสัมภาษณ์].
- สมพงษ์ บุญเกษมสุข. (2563, 16 ตุลาคม). ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 [บทสัมภาษณ์].

- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. (2553). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3. (2563). รายงานผลการดำเนินงานตาม
แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก
<https://drive.google.com/file/d/1YGLCVWsF8ojgvLRj2BRbDFWoyZHModOu/view>.
- Duan et al. (2018). School Culture and School Effectiveness: *The Mediating Effect of Teachers' Job Satisfaction. International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 17 (5), 15–25.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Osman, A. A. (2012). School Climate - The Key to Excellence. *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies*, 3, 950-954.
- Nomnian, S. & Arphattananon, T. (2018). School Administrators' Competencies for
Effective English Language Teaching and Learning in Thai Government
Primary Schools. *IAFOR Journal of Education*, 6(2), 51–70.